

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Viri Doctissimi Professoris In Academia
Ingolstadiensi Orationvm. Volvmen ...**

Turner, Robert

Coloniae Agrippinae, 1625

5. In Comitiiis MM.coram Regina Ang. Elizabetha.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69519](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69519)

262 - EDMUNDI CAMPIANI
deramus & ipso corporis immortalis capite
Christo seruatori nostro perfruemur. Dixi.

ORATIO V. MAGISTRI EDMUNDI
Campiani habita Oxonij in Comitio
Magistorum coram regina Angliæ
Elizabetha, in naturali Philosophia
respondentis. Anno
1566.

IN grauisimis atque implicatissimis contro-
uersijs, quarum mihi vni propugnationem beneuolentia
istorum consensus detulit (Augustissima Principis
etiam conspectura es hominem adolescentem in
Marte cum bellicosus militibus singulari certamine
dimicantem: tamen hortante Philosophia pro
firmitudine quæ tibi cum ea, literatæ Principis
principe literarum est, impetrare debet, vt se quoque
sicuti cæteras florentissimarum artium disciplina
dignam putes, quam præsentia, patientia, attentione
cohonestes & exornes & illustres. Non enim
reus, ne non iucunda atque optabilis isthæc
ra concertatio sit; præsertim cum illis de rebus
ditura, quibus maiores tui, diuini sanè homines
ficè delactati sunt. Illis de rebus, quarum suauitate
generosa indoles auidissimè capi, teneri, expleri
let. Illis de rebus, quibus & Henricus auus tuus, &
Henricus pater tuus operam ac oleum tribuit. Illis
de rebus, in quibus nihil est humile, angustum, aut
depressum. Tantum quantumcunque est (quod cer-
tè maximum est) totum est elegans, subtile, magnificè
regale, perfectum ingenio, elaboratum industria.

*Fælices animæ quibus hæc cognoscere primum
Inq; domos superas scandere cura fuit.
Credibile est illos pariter vitijsq; iocisq;
Altius humanis exeruisse caput.*

Quare quod nos præsentis præsens inuisere; quod audire disputantes, quod assidere nobiscum auida bonarum literarum voluisti (florentissima Princeps) cum hominibus in hac mediocritate fortunæ constitutis, nihil tu quidem alienum facis, nec auitis laudibus, nec nostra spe, nec opinione omnium, nec pristina facilitate tua. Quin etiam tibi (magnifice Cancellarie, Comes Lecestriæ illustrissime) præter cætera tua diuina atque immortalia in Academiam nostram merita quantum hoc nomine debeamus, nec diffiteri si velim possim, nec dissimulare si possim debeam. Tu illam non nolentem excitasti, tu illam volentem concitasti, tu illam currentem incitasti. O serua tu qui potes hæc nobis bona, hunc obsecro vt seruet maiestatem tuam; honorem tuum: Te parentem; te tutorem. Te quæ sic facis; te qui sic mones: Te quæ hæc seruas; te qui hæc curas: Te quæ nos ornas; te qui nos amat. Te qui nos securos; te quæ nos beatos facis. His de rebus tam multis & tam magnis non modò gratias agere & habere tantas, quantas capere animo atque metiri possumus, sed etiam grati esse vehementer, si possumus, volumus Aurum, vestem, delicias, pictas tabulas, magnificos apparatus, quia nostra non sunt, sed fortunæ: non possidemus: quæ possidemus, intra nos sunt, intra nos sunt, quæ dono damus, damus autem de his quæ penitus inclusa, de venis, & visceribus philosophiæ: hæc duo quæ recitata sunt doctrinæ capita discutienda, in quibus quo facilius videre possiris, qui sit meus sensus, & status, pauca præmittam, eaque paucis, tanquam camenta quædam

quædam torius ædificij & semina defensionis maris.
 Primum sic statuo, & sic animum induxi meum, æg-
 tationem illam reciprocam patentis Oceani tam sus-
 pendam atque admirabilem quem fluxum maris et
 que refluxum vocant, lunæ tanquam efficienti prima-
 riæque causæ rectè à philosophis ascriptam esse
 se. Quis hoc constare potest? rogas; Quare ab Astro-
 gis. Quid illi? Luna (inquiunt) humidis dominatur
 regnat, ibi triumphat, illa se iactat in aula. Quis scis
 quidem vltima cœlo, citima terris, lumine lucens ab-
 no, tantam ac talem vim, commoditate loci, qualitate
 sui, differentia luminis, optimo iure sortita est. Audite
 etiamnè amplius? Medicos audi. Omnia (inquiunt)
 plenilunia, nouilunia, interlunia, quartimas, septi-
 mas, aspectus omnes diligenter accurateque observa-
 mus, quod Luna crescente ac vigente, corporum hu-
 mores soluti fluunt & exundant: ea deficiente con-
 crescunt denuò. Quid tum? Physicos audi. Aqua ma-
 rina mixta vaporibus insigniter crassa, arctiorem in
 cum tantisper conglobata est. quoad in hemisphæra
 maritimæ regionis luna conscenderit, ac illam distan-
 tiam fregerit, concretiora dissipauerit, densiora
 coxerit. Ex his omnibus hæc summa nascitur: acceden-
 te luna propius mare solutis & liquefactis vaporibus
 quibus vndique refertum atque commistum est (non
 secus quàm aqua in olla ad ignem posita) protinus
 ebullire & exæstuarè: eo fieri vt statis temporibus
 aqua rariori mirabiliter auctum diffuat, ac dein par-
 latim deferuescentibus Lunæ radijs, se colligat, ad se
 redeat, & in suum alueum subsidat. Id quod nostri
 refluxum maris ad recessionem vocant. Dixi de prima.
 Audite alteram. Hæc inferiora corpuscula, ab illa
 cœlestium vi, lumine, motione Syderum, orbium, pla-
 netarum, afficiuntur & gubernantur. Animaduere-
 rent sanè excellentes viri, & alta quadam mente præ-
 diti certis quibusdam circumscriptis naturæ cancellis
 reperi-

teneri omnia, moueri omnia, nihil à se, ab agente omnia, caduca ab æternis, infera à superis, incerta à certis, secunda à primis pendere. Infinitatem causarum ac motionum communi iam omnium sensu exterminatam è scholis, & explosam extitisse. Esse aliquid primum, vltimum, summum, vniuersale, sempiternum, eius in arbitrio ac nutu, tanquam in gremio parentis, hæere cætera oportere. Hæc agendi vis in cælum cadit. Cælum agit, hæc aguntur: Cælum primum est, hæc vltima, Cælum summum est; hæc infera: Cælum æternum est; hæc caduca: vt vno verbo multa complectar: cælum regnat; hæc reguntur. Sed iu hac tanta controuersia quando tempus volat, & me vocat, quæ cautiones obseruandæque difficultates explicandæ sunt, eas in ipso congressu facilius & minori cum molestia, si opus fuerit, expediemus. In eo si quid futurum est, quod Celsitudini tuæ, vobisque lectissimi atque ornatissimi viri, aut vsui aut voluptati esse possit, peto & quæso à vobis, animo vt aditis, qui corporibus adestis, & istos fortissimos adolescentes, qui contra me prælium inituri sunt, æquiter deinceps & patienter audiat. Dixi.

EDMUNDVS CAMPIANVS
RICARDO STANIHVRSO.

S. D. P.

Commentarios in Porphyrium tuos, singulari iudicio diligentiaque laboratos, legi sanè cupidissime, mirificeque lætatus sum, esse adolescentem in Academia nostra, tali familia, eruditione, probitate, cuius extrema pueritia cum multis laudabili maturitate viris certare possit. Maeste verò, Stanihurste, ista sedulitate & industria, abde te in literas, cursum

sum